

A történész dilemmája: írni, de kinek és hogyan. Lehet-e úgy történelmi témájú könyvet, cikket vagy tanulmányt írni, hogy az érdekes, a szakmai követelményeknek megfelelő, de a laikusok számára is élvezhető olvasmány legyen?

A szakma vagy az olvasó?

Tud-e az elismert és neves történész olyan könyvet adni az olvasó kezébe, amit az élvezettel böngész, és nem teszi fel dühösen a magas polcra porosodni?

Amit nem spájzol el csalódottan, mert már az előszónál elakadt, és konstataálta, hogy a tisztelt szerző már megint úgy csillogtatta meg tudományát, hogy a szűk szakmájának írt egy vaskos kötetet, ami bővelkedik magvas, szakmai konferenciákon jól idézhető eszmefuttatásokban, de a laikus olvasónak unalmas, száraz gondolathalmaz, ami magas, mint tyúknak a harangöntés?

A történelmi témájú kiadványok bőséges kínálatában bőven akad példa ilyen, a szakmai berkekben elismert, idézőjeles olvasókönyvekre. Értéküket nem lehet kétségbe vonni, ám ezek a könyvek nem olvasóbarátok – a szerző sokkal inkább a szakma és nem az egyszerű, de történelmet kedvelő olvasónak akart megfelelni.

Történelmet a Facebook-generációnak

Tisztességesen szolgálni az olvasónak és nem fittyet hányni a szakmának – nagy kihívás egy lexikális tudással bőséggel felvértezett történésznek, aki az írás szándékával hajol a fehér papírlap fölé.

Nem véletlen, hogy épp ennek a „história műhelyében” felvetődött dilemmának a boncolgatásával, a kinek írjunk kérdés feltevésével és az arra adott válasszal üdvözli legújabb kötetének előszavában az olvasót dr. Hermann Gusztáv Mihály történész.

Mint ahogy az is kézenfekvő volt, hogy ugyanezzel a „kinek írjon a 21. századi, digitalizált, facebookos világban a történész?” kérdéssel vezette fel az Udvarhelyszék Kulturális Egyesület és a Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont közös gondozásában megjelent Helytörténet és világtörténet című kötet június 26-i bemutatóját Gidó Csaba történész.

A székelyudvarhelyi dr. Hermann Gusztáv Mihály történész legújabb, sorban a negyedik kötete szakmai szempontból is kifogástalan, mégis üdítő ellenpéldája a száraz adatokkal megtömködött, élvezhetetlen történelmi témájú kiadványoknak, ugyanakkor bizonyítéka annak, hogy a történetírás nem csak a szakmának kell szólnon feladat megoldása kemény dió, de nem lehetetlen.

A terjedelmét és küllemét tekintve is barátságos – jó választás a borítón Johann Ignaz Haas metszete alapján készült Haáz Rezső akvarell – kötetben található nyolc, a szerző által még a nyolcvanas években írt, és különböző lapokban már publikált írást Hermann nem véletlenül porolta le és gyűjtötte össze egy könyvbe.

Székelyudvarhely, a mező közepe

Annak ellenére, hogy mindegyik, a szerző által ismeretterjesztő cikként meghatározott írás más-más időutazást kínál, más-más történelmi korba kalauzol, a téma egységes: az egykori mezőváros, Székelyudvarhely.

A kötet címe egyértelműen utal arra a szakmabéliek által elfogadott axiómára, miszerint a helytörténet a világtörténet alapja.

A „szórakoztató dolog a történelem apró, kiszámíthatatlan morzsáival foglalkozni” elvet is valló Hermann maga is elmondta a könyvének bemutatóját megtisztelőknak, hogy írásainak témáját, egy kivételével (Tutajozás a Nagy-Küküllőn), Udvarhely múltjából „szelte”, de ezek olyan „sztorik”, amelyek bekapcsolták a várost a világtörténet vérkeringésébe.

Miért érdekes olvasmány Hermann kötete? Mert olyan helytörténeti pillanatképeket villant fel, amelyekből kirajzolódik a két-három évszázaddal előtti mezőváros hangulata, képe, neves személyiségeinek portréja.

Választ kapunk arra: ki volt az ágyúöntő Orbán János, hogyan „grasszált” a 18. században a pestis Székelyföldön és Udvarhelyen, milyen volt az 1700-as években az udvarhelyi alvilág, milyen, 19. századig visszanyúló gyökerei vannak a ma is oly divatos politikai csatározásoknak. Milyen volt a hangulat az udvarhelyi városházán 1848. tavaszán, mikor élte virágkorát a tutajozás a Nagy-Küküllőn, és járt-e XII. Károly svéd király városunkban?

Szórakoztató apróságok a múltból

A város múltjából „összegyűjtött apróságokat” Hermann közérthetően tálalja, úgy, hogy az olvasó, miközben jól szórakozik, észre sem veszi, hogy közben hely- és világtörténetet tanul.

Ezért csak üdvözölni tudjuk a szerzőt, aki, a kinek és hogyan írjon a 21. században a történész kérdésére adott „igyekezzen mindenkinek, és közérthetően” válaszának igazságát negyedik kötetével meg tudta erősíteni.

„Eddig négy könyvet követtem el, ezekből az első három szakmai körökben használt és idézett, amelyek műfajukhoz képest szépen fogytak, de beismerem, hogy az olvasó felé kevés volt ez a gesztus. (...) A könyvnek köze nincs egy átfogó várostörténethez, ezek az ismeretterjesztő cikkek csupán morzsák, amiket, bízom benne, sokan fognak élvezettel majszolni” – fogalmazott Hermann.

Számok, nevek és hová tedd be

A 125 oldalas, Haáz Rezső és Hermann Molzer festményei, valamint Hermann Éva, Kovács Árpád, Kovács István és Szabó Károly által készített színes fotóival illusztrált könyvet a Hagyományörzési Forrásközpontban kiadói (20 lej) áron lehet megvásárolni, de hamarosan a könyvesboltokban is kapható lesz.

Ajánljuk, mindenkinek, aki szereti a történelmet és a jó könyveket. Hermann kötete mellett nem

csak tartalma, de filigrán mérete is szól, olyan kézre való könyvecske, amely bár nem habkönnyű olvasmány, nem terheli az olvasót. Ezért ha a mellényzsebbe nem is, de egy karcsú retikülbe vagy kézi poggyászba rejtve a nyári üdülésre is magunkkal vihetjük.